

” Spelarens syn på tränaren/coachen”

▪ Av THOMAS STRANDBERG –

Jag har under en 20-årig spelarkarriär (sedan 1983) bl.a. upplevt tränare som Per Mårts, Tomas Gradin, Torgny Bendelin, Dan Hobér, Timo Lahtinen, Göran B Lundberg, Vladimir Jurzinov och Niklas Wikegård.

Fram till 1985 var ishockeyn en verksamhet där man spelade för klubben och laget.

Men redan 1985-90 började ishockeyn bli ett rent yrke för några, medan jag och en del andra försökte kämpa på med att både spela ishockey och jobba.

Så från 1985 kan man säga att elitishockeyspelaren alltmer utvecklas till en ren yrkesman.

Dessutom ofta en familjefar med både fru och barn, som ska försörjas med en arbetsinkomst från ishockeyn.

Situationen idag

Samtidigt betyder det att tränaren kan ställa betydligt högre krav.

- Du är anställd av oss och det enda Du gör är att spela ishockey så vi kräver si och så...

Det är liksom lite skillnad för Pär Mårts när han årgång 2003 ska träna HV 71 och när han 1983 tränade junioren Thomas Strandberg i Norrtälje.

Men det som är gemensamt är att många tränare är omedvetna om det informella ledarskap som en del av spelarna utövar medvetet eller omedvetet .Det är lika oavsett vilket årtal man nämner

Tränaren är spelarens formella chef som styrelsen/ sportchefen anställt.

Men tränaren har inte anställt spelaren utan han är kontrakterad av en sportchef.

Det är en alltmer tydlig skillnad in på 2000- talet.

Jursinov kontra Mårts

Jag pratar om Per Mårts men jag har också upplevt legendariske Vladimir Jursinov vars ledarskap man kan säga vara rena motpolen till vad Per Mårts representerar.

Jursinov var under den ryska storhetstiden assisterande coach till Tichonov. På den tiden var det Tichonov som skällde och stod i och svarade för coaching by fear.

Som förstetränare i TPS Åbo och i den schweiziska ligan (där jag träffade på honom) hade han kopierat Tichonovs modell. Som ass. coach till Tichonov hade han däremot varit den som tröstat alla utskälda spelare i bås och omklädningsrum.

Det funkar under vissa omständigheter

Jursinov var en liten välkammad äldre (59 år) farbror i kostym som pratade tyska och var hur trevlig som helst de två första veckorna.

Sedan förvandlades han till ett monster som förklarade i mycket tydliga ordalag... att nu var det dags att börja prestera.

Och snacka sedan om ”Management by fear” – det var närmast ett understatement!

Ett system som inte passar mig och som jag inte tror på.

Men icke förty så måste man erkänna att det funkade mycket bra i TPS Åbo.

Varför funkade det då fastän jag personligen tycker det är fel?

Min förklaring är:

- 1) Han agerar konsekvent – lika hela tiden. Det fanns minsann inget att tveka på eller missuppfatta.
 - Vill man inte vara med under de givna premisserna från hans sida så stod alltid dörren öppen för den som ville gå ut.
 - Bitte schön...
- 2) Han hade stor auktoritet och visste precis vad han gjorde!

Hur länge och i vilka lägen håller denna modell?

Jo , så länge...

... det finns en 30- 35 spelare i truppen så att det finns en strid ström av spelare att tillgå.

Om det är någon som väljer att resa sig upp och gå så...

... finns det spelare som hela tiden står i kö och som brinner för att ta en plats i laget istället.

På så sätt är alla spelare hela tiden rädda för det tryck som hans ledarskap skapar.

Jursinov fick dock problem i Schweiz eftersom spelartillgången där inte var den samma som i TPS Åbo.

Jag lämnade bl.a. in och det kan man tycka mycket om. Jag hade trots allt ett kontrakt som man kunde tycka att jag skulle spela ut.

Den utlösande faktorn var dock efter en match som vi förlorat och han kallade till sig mig.

- Men Thomas. Vi har förlorat. Du var inne på ett baklängesmål. Skäms Du inte? Hur ska Du kunna visa dig på stan med din fru och dina barn – de får ju skämmas för Dig. Dit – men inte längre kunde han driva mig!

Skillnaden

Skillnaden mellan Mårts och Jursinov när det gäller t.ex. spelardirektiv?

Mårts gav bara ramarna.

- Så här tycker jag att vi ska spela. Hur ni sedan löser det ute på banan kan inte jag säga i detalj. Jag står i bås. Det är ni som är ute på banan och ska se lösningarna i givna situationer här och nu.
- Jag tränar er i färdigheter. Men det är ni som ska avgöra där ute på isen hur ni ska göra för att lösa situationerna för att skapa det spel vi kommit överens om.

Vad var gemensamt?

Trots att Mårts och Jursinov är så olika så var de ändå lika i vissa avseenden.

Och det de hade gemensamt var:

- Båda var mycket klara över sin roll som tränare. Vad de stod för så det man mötte var lika i all väder. Oavsett modell så ger detta trygghet.
- En tränare måste alltid stå för något så att hans personliga karaktär överensstämmer med hans teorier. Det finns en massa böcker och läsa och spektakulära kurser att gå

om ledarskap. Men att använda sig av dessa införskaffade teorier blir bara ett tomt eko om de inte överensstämmer med ens personliga sätt.

- Man brukar säga att barn inte gör som du säger utan som du gör. Det gäller även ishockeyspelare.

En ishockeyspelare bör få veta av sina tränare:

- Vad vill han förmedla när det gäller den ishockey vi ska spela?
- Vad kommer han att använda för ledarstil.

Tydlighet alltså om vad som väntar så det inte behöver bli några överraskningen. Jaså menade han så?

Min syn på ishockeyns nuläge

Det ställs större krav på ishockeyspelaren in på 2000- talet än på 80- talet. Men nu får man lov att bli betraktad som yrkesman och får tjäna pengar. Det är ju självklart att det då ska ställas krav på dagens ishockeyspelare.

Ishockeyn har utvecklats mycket under de senaste decennierna – speciellt då fysiologiskt där vi ofta legat i framkant jämfört med andra bollidrotter.

Vad jag däremot kan tycka är att vi mer eller mindre stått och stampat på gruppdynamikens område.

Om vi utvecklat det fysiologiska till 90% så bedömer jag som jämförelse att vi endast utnyttjar gruppdynamikens möjligheter till 40%.

Jag är tveksam till om ishockeyns sociala kompetens är fullt utnyttjad

Individen och gruppen

Vem intresserar sig för hur Thomas Strandberg mår när han spelar ishockey i Djurgården?

Gruppen består av individer. Ointresse för individen blir ointresse för gruppen som sådan.

I ishockey tycker vi inte om ord som ångest, rädsla, nervositet o.s.v.

Men har man de känslorna så måste man få tala om dem så man inte bär det vidare som en ryggsäck som blir allt tyngre att bära.

Engagemang och attityd är också viktiga ord i dagens ishockey. Eftersom man i elitidrott tävlar mot jämlingar så är det oftast inställningen som blir tungan på vågen.

Sedan får man som professionell idrottsman acceptera den miljö man befinner sig i även om man kanske inte gillar den eller de medspelare som man inte heller valt.

Men man har själv valt att vara där!

Så man får acceptera att göra det bästa av situationen säsongen ut.

Tränarrollen i en brytningstid

Ordet tränare är i dagens ishockey inte längre relevant. Den som betitlas tränare är idag mer att beteckna som coach och ledare. Jämfört med tidigare så är både tränaren och spelarna omgivna av en massa specialister.

Tränaren blir därmed en specialist bland specialister.

Har alla tränare förstått det?

Han ska göra att spelaren känner förtroende, trygghet.

Ge känslan – grabbar jag tror att ni kommer att klara av det här.

Skapa en känsla hos gruppen för att kunna gå genom eld och vatten för varandra.

Och då finns det bara en sak att göra – kommunicera, kommunicera...